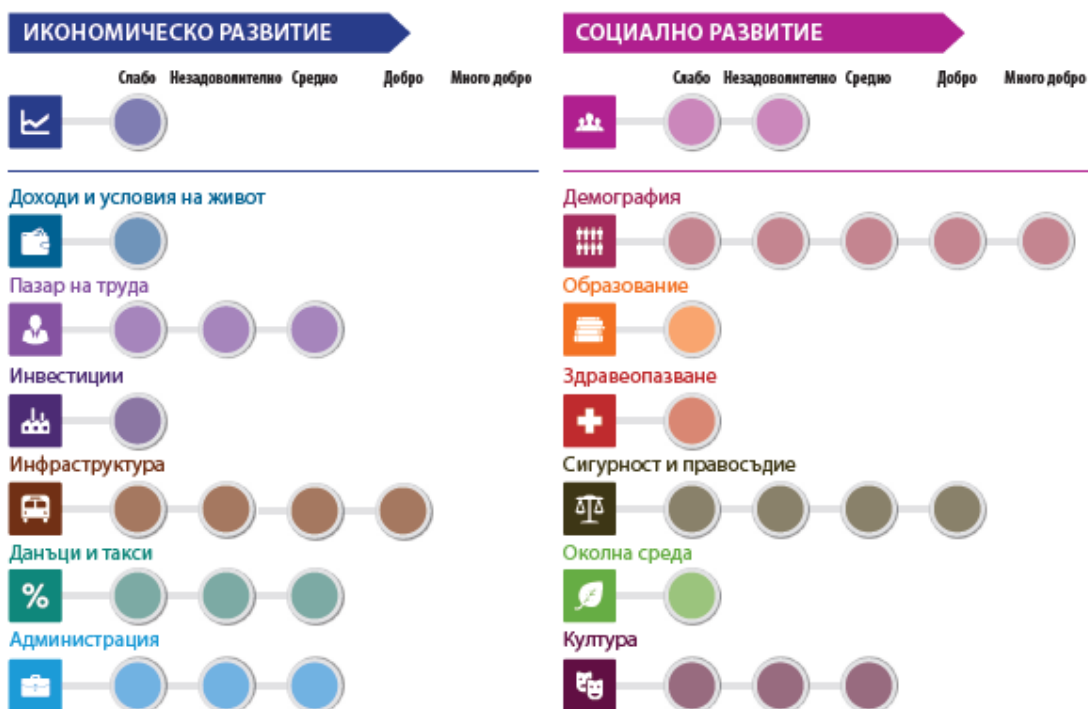

ОБЛАСТ СЛИВЕН

През 2016 г. брутният вътрешен продукт в област Сливен за първи път от няколко години отбелязва стабилен ръст, въпреки че остава сред тези с най-ниски стойности в страната. Подобна картина се наблюдава и при заплатите и доходите в областта, което предопределя и изключително високите нива на бедност. Икономическата активност в областта продължава да се повишава и през 2017 г., макар че остава под средните стойности за страната. Повишението ѝ обаче не води до повишаване на заетостта и тя остава сравнително ниска, но се отразява на ново повишение на безработицата. Инвестиционната и бизнес активност в областта остава ниска и през 2016 година. Гъстотата на пътната и железопътна мрежи в областта е съизмерима със средните нива в страната, но делът на автомагистралите и първокласните пътища е по-висок, което предопределя и значително по-високото качество на пътната настилка. Усреднените ставки на разглежданите местни данъци и такси в общините в област Сливен са близки до средните за страната. Прозрачността на администрацията се оценява сравнително високо.

Демографската картина в област Сливен остава една от най-благоприятните в страната. Дяловете на второгодниците и отпадналите от основното и средното образование са двойно по-високи от средните за страната, а средният успех на матурата по български език и литература остава нисък. Относителният брой на лекарите остава сравнително нисък. Сливен е едно от изключенията, при което сравнително високата натовареност на съда не е свързана със забавяне на делата. Относителният брой на регистрираните престъпления срещу личността и собствеността в областта остава по-нисък от средния за страната, а разкриваемостта – сравнително висока. Сливен е и сред областите с най-голям относителен обем на образуваните отпадъци, а замърсяването на въздуха е сравнително ниско. Относителният брой на посещенията на кината и музеите в област Сливен изостава спрямо средните за страната нива, но интересът към местните театри и библиотеки е сравнително висок

ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ

През 2016 г. брутният вътрешен продукт в област Сливен за първи път от няколко години отбелязва стабилен ръст, въпреки че продължава да изостава значително от средните нива за страната – 6 392 лв. на човек при 13 206 лв. на човек в страната. Наред с ръста на икономиката заплатите и доходите в областта също нарастват. През 2016 г. средната годишна работна заплата в област Сливен достига 8 438 лв. (при 11 379 лв. в страната), а доходът на лице от домакинството - 3 790 лв. при 5 586 лв. в страната през 2017 година. И при двата показателя на областта обаче, стойностите остават сред най-ниските в страната, което предопределя и изключително високите нива на бедност и през 2017 година. Делът на местното население, живеещо с материални лишения е 41% (при 30% в страната), а този на населението, живеещо под линията на бедност за страната – 47% (при 23% в страната).

Икономическата активност в областта продължава да се повишава и през 2017 г., макар че остава под средните стойности за страната. Повишението ѝ обаче не води до повишаване на заетостта и тя остава сравнително ниска – 59% при 67% в страната, но се отразява на ново повишение на безработицата (с 1 п.п.) до 10% при 6% в страната. По-доброто и по-бързо развитие на пазара на труда е ограничено и от сравнително неблагоприятната образователна структура на населението в област Сливен. Сред 25-64-годишните 21% са с висше образование (при 28% в страната), а 29% - с основно и по-ниско (при 17% в страната). Предимство на пазара на труда в областта е сравнително добрата демографска картина, която води и до най-благоприятният в страната коефициент на демографско заместване като отношение на населението на 15-19 г. към това на 60-64 г. – 84% при среден 64% в страната през 2017 година. Това означава, че на всеки 100 души, които ще излязат от трудоспособното население през следващите няколко години отговарят 84 младежи, на които им предстои да се вляят на пазара на труда.

Инвестиционната и бизнес активност в областта остава ниска и през 2016 година. Относителният брой на предприятията се задържа нисък (37 на хиляда души при 57 на хиляда души в страната), а разходите за придобиване на дълготрайни активи намаляват в унисон със случващото се в страната, но обемът им е значително по-малък – 1 072 лв. на човек при 2 488 лв. на човек в страната. Областта не успява и да привлече много чужди инвестиции (654 евро на човек при 3 310 евро на човек в страната), въпреки че през 2016 г. се наблюдава нарастване на относителния им обем след няколкогодишен спад. Усвояването на европейски средства също нараства, но към края на м. юни 2018 г. остава най-ниското в страната – 715 лв. на човек при 1 543 лв. на човек в страната.

Гъстотата на пътната и железопътна мрежи в областта е съизмерима със средните нива в страната, но делът на автомагистралите и първокласните пътища е по-висок, което предопределя и значително по-високото качество на пътната настилка в областта и през 2017 година. Достъпът и използването на интернет в областта се повишават, но стойностите им остават чувствително по-ниски от средните за страната.

Усреднените ставки на разглежданите местни данъци и такси в общините в област Сливен са близки до средните за страната. През 2018 г. в сливенските общини се отчитат две намаления на данъци - върху недвижимите имоти на юридически лица в Сливен и Котел, както и две увеличения на данъци - върху прехвърлянето на собственост в Сливен и върху превозните средства в Котел.

Самооценките на местната администрация за развитието на електронното правителство и предоставянето на услуги на „едно гише“ в областта се повишават през 2018 г., но остават по-ниски от средните за страната. Значително по-ниско остава и покритието на кадастралната карта в областта. Прозрачността на администрация се оценява сравнително високо и през 2018 г., а най-високият резултат отново е за община Сливен.

СОЦИАЛНО РАЗВИТИЕ

Демографската картина в област Сливен остава една от най-благоприятните в страната и през 2017 г., основно благодарение на сравнително високата раждаемост. Коефициентът на естествен прираст е вторият най-висок в страната (след този в София), въпреки че и той е отрицателен, както в цялата страна. Изселването от областта продължава да е сравнително високо, но Сливен остава областта с най-младо население. Коефициентът на възрастова зависимост като отношение на населението на 65 и повече години към това на 0-14 г. отново е най-ниският в страната – 105% при 148% в страната през 2017 година.

Делът на градското население остава сравнително нисък (66% при 73% в страната), но гъстотата на населението е сред най-високите в страната – 2 699 души на кв. км при 1 537 души на кв. км в страната.

През 2017 г. нетният коефициент на записване на населението в V-VIII клас в област Сливен остава сравнително нисък - 84% при 88% в страната. Сливен остава и областта с най-нисък относителен брой на преподавателите, въпреки че се наблюдава повишение до 68 учителя в основното и средното образование на хиляда ученика (при 80 на хиляда ученика в страната). Тези условия на образователната система в областта са взаимосвързани и с изключителни лоши резултати. Дяловете на второгодниците и отпадналите от основното и средното образование са двойно по-високи от средните за страната, а средният успех на матурата по български език и литература намалява до 3,96 през 2018 г. (при 4,24 за страната), въпреки че делът на слабите оценки намалява до по средния за страната.

Въпреки че относителният размер на легловата база в местните много профилни болници нараства през 2017 г. и почти достига средния за страната, относителният брой на лекарите остава сравнително нисък. През 2017 г. един общопрактикуващ лекар в областта се грижи средно за 1 818 жители (при един лекар на 1 562 души в страната), а един лекар от водещите специалности – за 798 души (при един лекар на 529 души в страната). Тези характеристики предопределят и сравнително ниския относителен брой на преминалите болни за лечение.

Сливен е едно от изключенията, при което сравнително високата натовареност на съда не е свързана със забавяне на делата. През 2017 г. един съдия в местния окръжен съд разглежда средно по 11 дела на месец (при 10 дела на месец в страната), но приключилите в тримесечен срок дела достигат 96% (при 91% в страната), а висящите – 4% (при 9% в страната). Относителният брой на регистрираните престъпления срещу личността и собствеността в областта остава по-нисък от средния за страната, а разкриваемостта – сравнително висока (58% при 45% в страната).

Сравнително ниският дял на населението в градовете в област Сливен вероятно е причината на относително ограничения дял на местното население с достъп до канализация (65% при 76% в страната), както и до канализация, свързана с пречиствателни станции за отпадъчни води (57% при 63% в страната) през 2016 година. Сливен е и сред областите с най-голям относителен обем на образуваните отпадъци през 2016 г., въпреки че се наблюдава намаление през предишните две години. Емисиите на въглероден диоксид в атмосферата остават сравнително ниски и през 2016 г. – 161 тона на кв. км при 281 т на кв. км в страната.

Относителният брой на посещенията на кината и музеите в област Сливен изостава спрямо средните за страната нива, но интересът към местните театри и библиотеки е сравнително висок през 2017 година. Посещенията в библиотеките достигат 785 на хиляда души (след спад през 2016 г.), а тези в театрите са 339 на хиляда души.

Ключови показатели за област Сливен

Индикатори на икономическото развитие	2013	2014	2015	2016	2017
БВП на глава от населението (лв., текущи цени)	5 689	5 961	5 921	6 392	п.а.
Средногодишен доход на лице от домакинството (лв.)	3 014	4 017	4 236	3 685	3 790
Средна годишна брутна заплата на нает (лв.)	6 999	7 265	7 830	8 438	п.а.
Относителен дял на бедните спрямо линията на бедност за страната, %	32,7	38,0	38,7	47,2	п.а.
Коефициент на икономическа активност на населението на 15-64 години (%)	61,7	60,7	62,9	64,8	65,8
Коефициент на заетост на населението на 15-64 години (%)	51,8	52,4	55,9	58,9	58,9
Коефициент на безработица на населението на 15-64 години (%)	15,9	13,6	10,9	9,2	10,2
Дял на населението с висше образование, 25-64 г. (%)	20,5	22,5	21,8	21,4	21,2
Брой на нефинансови предприятия на 1000 души от населението	35	35	36	37	п.а.
Разходи за придобиване на дълготрайни материални активи (лв./човек)	1 132	1 152	1 202	1 072	п.а.
Чуждестранни преки инвестиции в предприятията от нефинансовия сектор с натрупване (евро/човек)	500	480	474	654	п.а.
Дял на домакинствата с достъп до интернет (%)	41,1	49,8	44,6	54,1	58,5
Дял на пътната настилка в добро състояние (%)	79,3	80,3	72,4	71,9	70,4
Покритие на кадастъра (%)	23,0	23,0	23,0	23,0	23,0

Индикатори на социалното развитие	2013	2014	2015	2016	2017
Коефициент на естествен прираст на населението (‰)	-2,2	-2,5	-2,7	-2,4	-2,8
Коефициент на механичен прираст на населението (‰)	-5,1	-4,1	-4,9	-5,0	-4,4
Среден успех от матурите по БЕЛ	4,15	4,19	4,18	4,15	4,24
Процент оценки на матурите по БЕЛ под среден 3,00	7,0	9,0	5,9	6,9	7,2
Нетен коефициент на записване на населението в V-VIII клас, %	74,4	75,0	75,2	76,4	84,2
Дял на здравноосигурените лица (%)	84,4	85,6	87,4	87,5	86,8
Постъпили болни за лечение в МБАЛ на 1000 души от населението	220,6	153,8	217,1	221,8	231,3
Регистрирани престъпления срещу личността и собствеността на 1000 души	12,6	12,5	11,6	11,1	11,8
Разкрити престъпления срещу личността и собствеността от регистрираните през годината (%)	45,6	47,8	51,8	62,4	57,9
Дял на висящите наказателни дела (%)	9,3	13,7	5,2	6,7	3,6
Дял на населението с достъп до канализация, свързано с пречиствателни станции за отпадни води (%)	57,6	57,6	57,4	57,2	п.а.
Емисии на въглероден диоксид в атмосферата, тонове вредни емисии/кв. км	161,0	161,0	161,0	161,0	п.а.
Посещения в кината на 1000 души от населението	152	93	84	101	97
Посещения в театрите на 1000 души от населението	357	350	314	339	339